

Çoğunluğunun çocukluğunu Cumhuriyetin ilk 20 yılı içinde yaşamış olan öğretmen yazarlar yanında, köy ve işçi kökenli yazarlar da çocuklar için yazmaya başlamışlardır. Talip Apaydın (doğ. 1926) hemen her eserinde köy-kent ilişkisini işlemektedir. *Toprağa Basınca* (1966), erkek kardeşi ile birlikte ilk kez köye giden genç hanım öğretmenin öyküsüdür. Başlangıçta kentten getirdiği övurguların baskısıyla köy yaşamından korkan öğretmen, köydeki yaşantılarıyla bunun yanlışlığını anlar. *Dağdaki Kaynak* (1977), *Elif Kızın Elleri* (1977) yazarın köyü anlatma çabalarını sürdürür.

Kahramanlarını önceleri, çocuklar ve hayvanların oluşturduğu resimli küçük öyküler yayınlayan öğretmen-yazar Gülten Dayıoğlu (doğ. 1935), *Fadış* (1970) adlı romanıyla çocuk edebiyatı yaşamına girmiştir. *Dört Kardeşiler* ve *Sunanın Serçeleri* (1974) adlı kitaplarıyla saf ve iyimser yazma yöntemini bırakmakta, daha gerçekçi olmaya çalışarak yurt dışındaki işçi sorunlarına yönelmektedir. *Yurdumu Özledim* (1977) çocuk edebiyatında bu sorunu içeren ilk denemesidir. Bu sorunu toplumsal gerçekçilik açısından başarı ile işleyen yazar Yüksel Pazarkaya (doğ. 1940) dır.

2. Dergiler

Osmanlı İmparatorluğunda 18. yüzyılda askerlik ile ilgili konularda görülen batılılaşma süreci 19. yüzyılda toplumsal alanlara kaymış, özellikle Tanzimat (1839-1876) dönemi ve sonrası batıdan gelen yeni düşünceler önce gazetelerde, daha sonra dergi ve kitaplarda kitlelere aktarılmış ve mal edilmiştir. Bu dönemin yoğun aydın - halk iletişimi filizlenen milliyetçilik akımını beslemiş, «Osmanlı» kavramı yerini 1876 Kanûn-i Esâsi'sinde «Türk» kavramına bırakmıştır.

Tanzimat aydınları geniş okur kitlesi hazırlamak üzere çocuklar için de gazete ve dergi çıkarmayı düşünmüş ve gerçekleştirmiştir. *Mümeçyiz* (1869) ve *Etfâl* (1875) saptanabilen en eski çocuk dergileridir. Ancak bu dönemde dergi kavramı henüz kesin bir anlam üslenmemiş, «gazete», «mecmua», «ceride» ve «risale» adı altında genellikle haftalık, bazen 15 günlük veya aylık sürelerle yayınlanmıştır. Bunların hepsi dergi adı altında toplanabilir.

Başlangıcını, «çocuklar için gazetedir» tanımıyla yayınlanan *Mümeçyiz* adlı dergiye dayanarak 3 Ekim 1869'a yerleştirebileceğimiz Türk çocuk dergilerinin tarihçesi henüz yazılmamıştır. Böyle bir yayının hazırlanmasını kolaylaştıracak toplu katalog veya bibliyografyalar da azdır. İlişik dizin böyle bir bibliyografyanın ilk denemesidir. Eski harfli yayınlarla ilgili katalog ve bibliyografyalar çocuk yayınlarını da içermekte, fakat bunları özel bir bölümde biraraya getirmemektedir. Çocuk